

Τάσος Ανθουλιάς

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΓΥΑΛΙΩΝ ΣΕ ΟΛΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

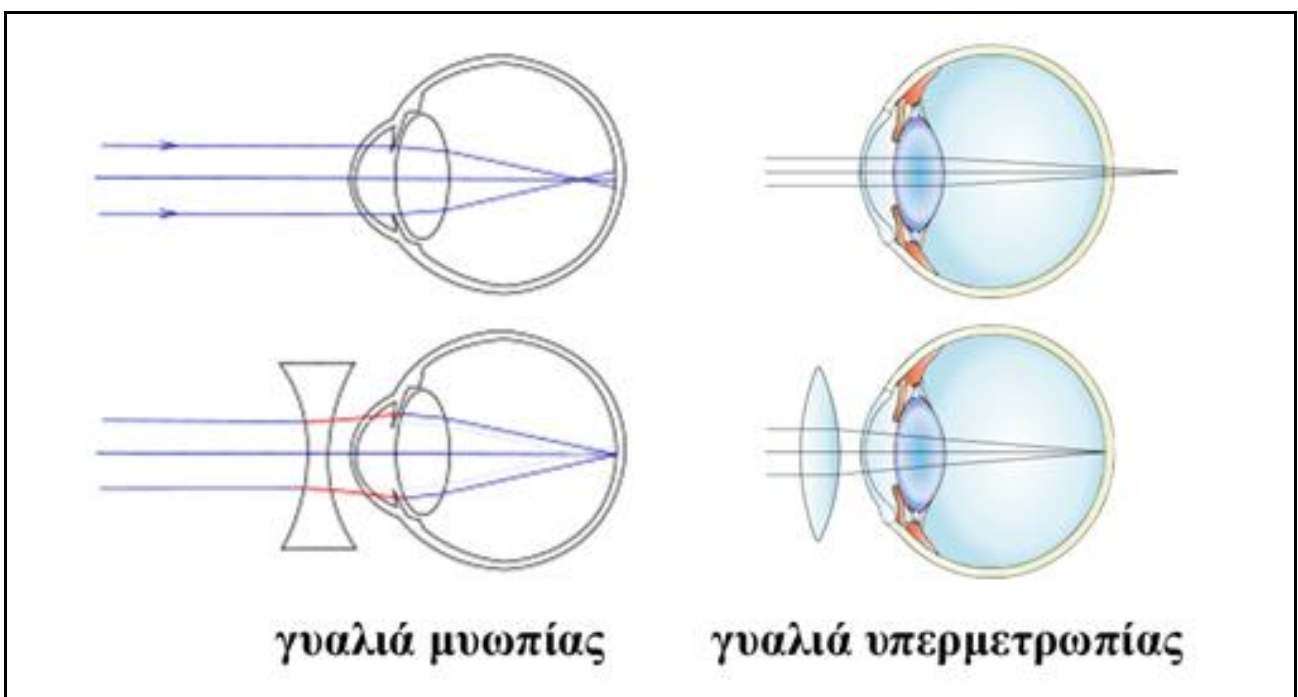
Μια προσπάθεια να παρουσιαστεί η ιστορία των γυαλιών
με πολύ απλά κείμενα και χαρακτηριστικές εικόνες
ώστε να γίνει αντιληπτή η εξέλιξη της πραγματικότητας
και ο εντοπισμός βασικών στοιχείων και αλλαγών.

ΧΕΛΙΔΟΝΙ 2023

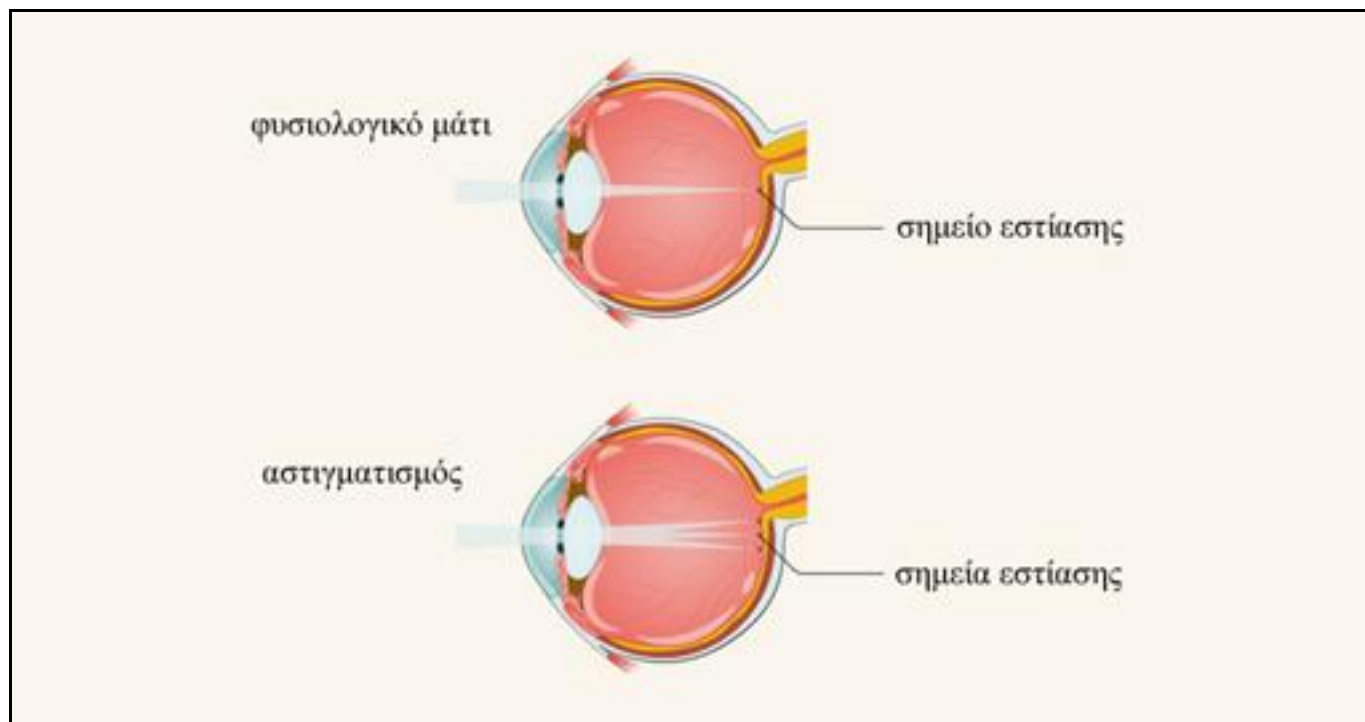
Με το όνομα γυαλιά ονομάζεται ένα εργαλείο με το οποίο βελτιώνεται η όραση όταν υπάρχουν προβλήματα, ή για την προστασία των ματιών από έντονο φως ή από ξένα σώματα (όπως π.χ. τη σκόνη).

Τα γυαλιά οράσεως χρησιμοποιούνται έτσι ώστε να βοηθήσουν σε διάφορες παθήσεις του ματιού, χρησιμοποιώντας τους κατάλληλους διορθωτικούς φακούς. Οι διορθωτικοί φακοί χρησιμοποιούνται για να διορθώσουν το σφάλμα διάθλασης του ματιού τροποποιώντας το μήκος εστίασης του φακού έτσι ώστε να αμβλύνουν τα αποτελέσματα διαφόρων παθήσεων όπως είναι η μυωπία και η υπερμετροπία. Μια άλλη συχνή πάθηση των ματιών σε μεγαλύτερη όμως ηλικία είναι η πρεσβυωπία, η οποία δημιουργείται επειδή οι φακοί του ματιού χάνουν την ελαστικότητά τους και προοδευτικά μειώνουν την ικανότητα του φακού να εστιάσει σε αντικείμενα που βρίσκονται κοντά στο μάτι.

Επίσης μια σχετικά συχνή πάθηση των ματιών είναι ο αστιγματισμός που θεωρείται πως σχετίζεται με γενετικούς παράγοντες και αντιμετωπίζεται με ειδικά γυαλιά.

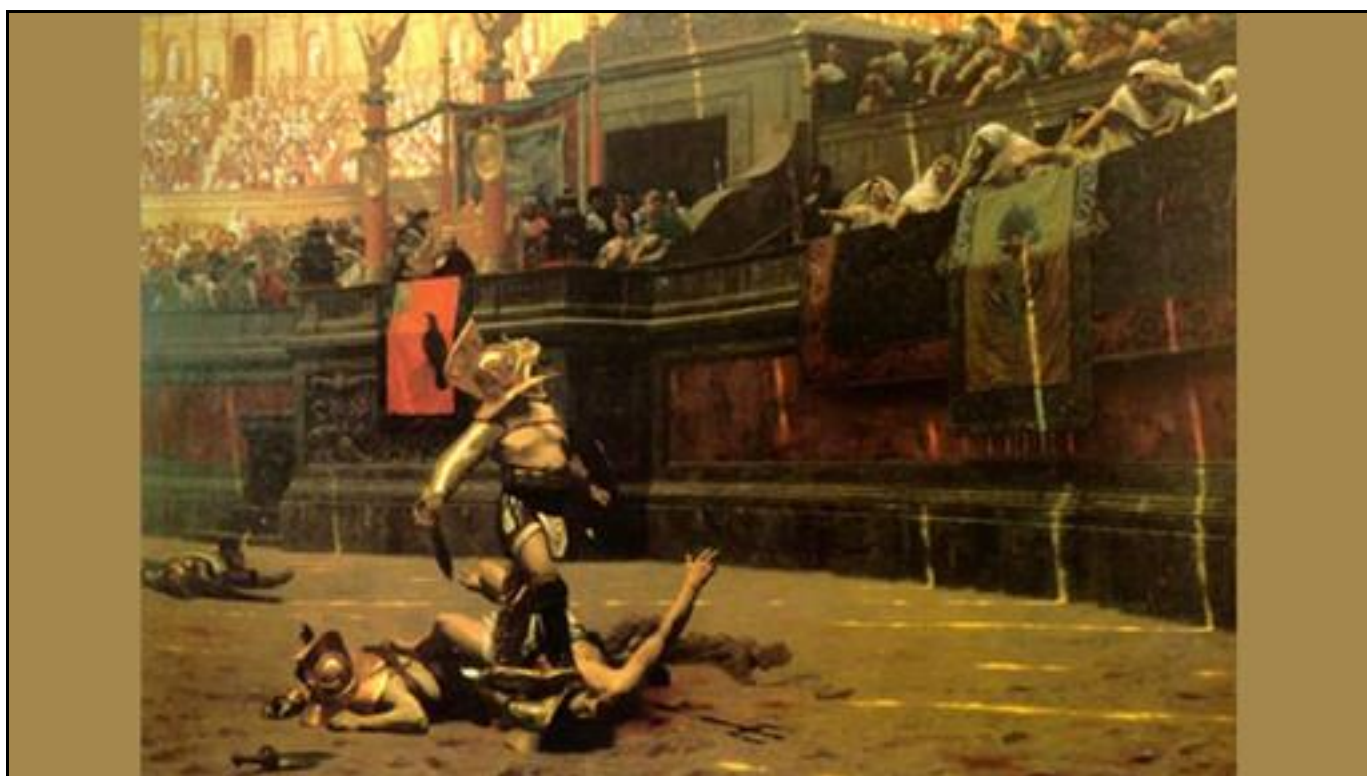
Ανεξάρτητα από την ανάπτυξη των οπτικών φακών, ορισμένοι πολιτισμοί ανέπτυξαν «γυαλιά ηλίου» για προστασία των ματιών, χωρίς διορθωτικές ιδιότητες. Για παράδειγμα, επίπεδα τζάμια καπνιστού χαλαζία χρησιμοποιήθηκαν στην Κίνα του 12ου αιώνα.

Και μια φυλή των Εσκιμών χρησιμοποιούσε «γυαλιά χιονιού» για προστασία των ματιών.

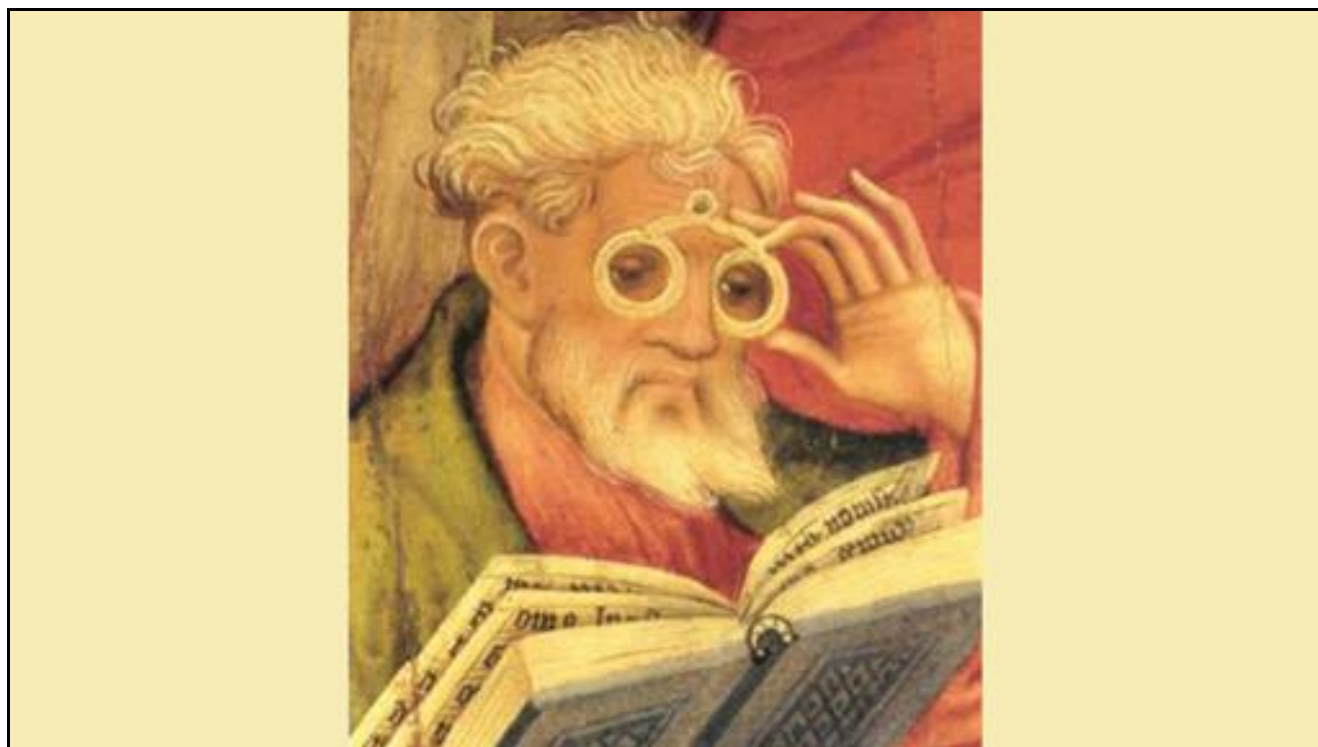
Υπάρχουν κάποια στοιχεία για τη χρήση συσκευών οπτικής βοήθειας στους ελληνικούς και ρωμαϊκούς χρόνους, με πιο εντυπωσιακή τη χρήση σμαραγδιού από τον αυτοκράτορα Νέρωνα για την παρακολούθηση των αγώνων των μονομάχων στο Κολοσσαίο, όπως αναφέρεται από τον Πλίνιο τον Πρεσβύτερο.

Τα πρώτα γυαλιά όρασης έγιναν στην Ιταλία στις αρχές του 14ου αιώνα. Η πρώτη εικονογράφηση ανθρώπου με γυαλιά έγινε το 1352 δείχνοντας τον Δομινικανό Καρδινάλιο να διαβάζει και να γράφει.

Ένα άλλο πρώιμο παράδειγμα ήταν μια απεικόνιση του Απόστολου με γυαλιά που σχεδιάστηκε βόρεια των Άλπεων σε ένα βωμό μιας Γερμανικής εκκλησίας το 1403.

Αλλά μόλις το 1604 ο Γιοχάνες Κέπλερ προσδιόρισε το διαφορετικό είδος των γυαλιών που μπορούν να αντιμετωπίσουν τη μυωπία ή την υπερμετροπία. Στη φωτογραφία πίνακας του El Greco γύρω στα 1600 που δείχνει γυαλιά με βραχίονες που πηγαίνουν πίσω από τα αφτιά.

Από τον 17ο αιώνα και ύστερα η εξάπλωση της τυπογραφίας και η δημιουργία τυπωμένων βιβλίων ήταν ένα σοβαρό κίνητρο για την απόκτηση γυαλιών όσων είχαν κάποιο πρόβλημα με τα μάτια τους.

Ο Βενιαμίν Φραγκλίνος, ο οποίος είχε και μυωπία και πρεσβυωπία, επινόησε προς τα τέλη του 18ου αιώνα τα διπλοεστιακά γυαλιά. Οι πρώτοι φακοί για τη διόρθωση του αστιγματισμού σχεδιάστηκαν από τον Βρετανό αστρονόμο Τζωρτζ Αίρυ το 1825.

Βενιαμίν Φραγκλίνος

Τζωρτζ Αίρυ

Με τον καιρό εξελίχθηκε και η κατασκευή σκελετών για γυαλιά. Οι αρχικοί σκελετοί είχαν σχεδιαστεί για να συγκρατούν τα γυαλιά στη θέση τους είτε με το χέρι είτε ασκώντας πίεση πάνω στη μύτη.

Το μοντέρνο στυλ των γυαλιών, που συγκρατούνται από βραχίονες που περνούν πάνω από τα αυτιά, αναπτύχθηκε το 1727. Ωστόσο, αυτά τα σχέδια δεν είχαν άμεση επιτυχία και διάφορα στυλ με προσαρτημένες λαβές, όπως το «ψαλίδι-γυαλιά» ήταν επίσης της μόδας από το δεύτερο μισό του 18ου αιώνα ως τις αρχές του 19ου αιώνα.

Τα πρώτα φιμέ γυαλιά που προορίζονταν ειδικά για αντηλιακή προστασία φορέθηκαν στη Βενετία της Ιταλίας στα τέλη του 18ου αιώνα. Ήταν γνωστά ως γυαλιά Γκολντόνι, που πήραν το όνομά τους από τον διάσημο θεατρικό συγγραφέα Κάρλο Γκολντόνι που έκανε δημοφιλές το στυλ. Τις περισσότερες φορές τα φορούσαν γονδολιέρηδες που χρειάζονταν προστασία ενώ εργάζονταν στα ηλιόλουστα κανάλια της Βενετίας.

Επίσης, τον 18ο αιώνα, τα θεραπευτικά προστατευτικά ματιών έγιναν δημοφιλή στη Βρετανία για όσους υπέφεραν από προϋπάρχουσες παθήσεις που τους έκαναν ευαίσθητους στο φως. Αν και δεν θεωρούνται γυαλιά ηλίου, πίστευαν ότι οι μπλε ή πράσινοι φακοί τους θα διόρθωναν τις βλάβες της όρασης και θα ανακούφιζαν την ενόχληση που προκαλείται από τη λάμψη.

Μερικά από τα πρώτα παραδείγματα φθηνών γυαλιών ηλίου μαζικής παραγωγής κατασκευάστηκαν από τον Φόστερ Γκραντ και πουλήθηκαν σε επισκέπτες της παραλίας στο Ατλάντικ Σίτι των Ηνωμένων Πολιτειών το 1929. Ο Φόστερ Γκραντ κατάφερε να κατασκευάσει γυαλιά ηλίου από σελιλόιντ. Οι πωλήσεις ενισχύθηκαν από διαφημίσεις με διασημότητες του Χόλιγουντ, κάνοντας τα γυαλιά ηλίου βασικό στοιχείο της μόδας.

Κατά τη διάρκεια του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου, στρατιωτικοί οργανισμοί άρχισαν να σχεδιάζουν γυαλιά για πιλότους που χρειάζονταν γυαλιά που θα ενίσχυαν την όρασή τους και θα μείωναν τη λάμψη σε μεγάλο υψόμετρο. Η Βρετανική RAF σχεδίασε επίσης

αντιθαμβωτικά γυαλιά για τους πιλότους της, όπως αυτά που απεικονίζονται στη φωτογραφία.

Το 1949 εμφανίστηκαν οι πρώτοι σκληροί φακοί επαφής και το 1960 οι πρώτοι μαλακοί. Από τη δεκαετία του 1980 εμφανίστηκαν οι πρώτοι φακοί ημερήσιας αντικατάστασης, οι διπλοεστιακοί φακοί επαφής και οι έγχρωμοι φακοί.

